

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу *Гонак Івanni Михайлівни*
«Маркетинговий вимір регіонального туристичного продукту»,
що представлена

на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна
економіка

1. Актуальність, мета та завдання дослідження

Як показує статистика останніх років, національний ринок туристичних послуг немає позитивної динаміки розвитку та перебуває в стані застою та скорочення потенціалу свого розвитку. Дане твердження стосується, перш за все сегменту ринку туристичних послуг, орієнтованого на туристичні продукти, котрі передбачають відпочинок поза межами України. З урахуванням суттєвого зниження реальної купівельної спроможності населення, дещо популярнішими стають регіональні туристичні продукти, орієнтовані на місцевий природо-ресурсний потенціал та інфраструктуру. Для підвищення ефективності використання наявної бази розвитку туризму, необхідними є якісні перетворення в організації туристичної діяльності які б забезпечили підвищення конкурентоспроможності регіональних туристичних продуктів.

В сучасних економічних реаліях особливо важливою є задача вибору дієвих важелів формування, позиціонування та просування регіональних туристичних продуктів як на внутрішньому, так на зовнішніх ринках туристичних послуг.

Вирішення задачі ефективного управління регіональними конкурентними перевагами з урахуванням наявної ресурсної бази для розвитку туризму нерозривно пов'язується з вивченням можливостей оптимізації роботи туристичних агенцій в напрямку використання найновіших здобутків та прикладних методик управління маркетингом регіональних туристичних продуктів. На даний час в науковій літературі можна знайти як концептуальні, так і формалізовані підходи до вирішення задачі формування та просування на ринку регіональних туристичних продуктів. В цьому контексті особливу увагу слід

звернути на дослідження питань оптимізації маркетингової активності з урахуванням інвестиційної привабливості регіонального туристичного простору.

Тому в таких умовах вкрай необхідним є проведення наукових досліджень щодо підвищення ефективності управління аналітичною та маркетинговою діяльністю із застосуванням інструментів економіко-математичного моделювання та сучасних систем підтримки прийняття рішень. Все це й визначає актуальність виконаного дослідження.

Проведене дослідження виконано в рамках науково-дослідних робіт кафедри економічної кібернетики ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і є частиною комплексної теми «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах». Особисто здобувачем розроблено теоретико-методичний підхід до маркетингового виміру розвитку регіонального туристичного продукту.

Метою дослідження, проведеного Гонак І.М., є розробка теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо маркетингового виміру розвитку регіонального туристичного продукту.

Для досягнення поставленої мети дисертаційної роботи було розв'язано такі завдання:

- проведено системну оцінку кількісного та просторового виміру регіонального туристичного продукту;
- розроблено методичний підхід щодо валоризації регіонального туристичного продукту;
- розроблено методичний підхід щодо визначення синтетичного показника маркетингової оцінки регіонального туристичного продукту;
- удосконалено системне трактування регіонального туристичного продукту;
- обґрунтовано науково-методичні засади формування маркетингових стратегій розвитку регіонального туристичного простору.

2. Новизна наукових результатів, отриманих в дисертації

Вивчення дисертації дозволило ідентифікувати низку наукових результатів, котрі в комплексі дають змогу робити висновки про внесок здобувача в розвиток обраного напрямку досліджень. Зокрема,

вперше:

– розроблено науково-методичний підхід до маркетингового вимірювання регіонального туристичного продукту, а також запропоновано його інструментальне вирішення, яке дозволяє розробляти маркетингові стратегії формування та розвитку регіональних туристичних продуктів. Визначальною новацією даної розробки є те, що туристичний продукт розробляється і позиціонується у відповідності до визначеного рейтингу його туристичної та інвестиційної привабливості з урахуванням прогнозованих тенденцій середовища, яке визначає кон'юнктуру ринку туристичних послуг;

одержали подальший розвиток:

– методичний підхід до валоризації регіонального туристичного продукту, в рамках якого передбачено врахування наявних передумов до розвитку туризму, тобто ресурсної бази, а також наявної туристичної бази. Практичне застосування даного підходу дає змогу визначити простір туристичної привабливості регіону та туристичних продуктів, котрі реалізуються на основі наявної природоресурсної, інфраструктурної та інформаційної бази;

– методичні підходи до формування та визначення системи показників маркетингової оцінки регіонального туристичного продукту, котрі, на відміну від існуючих напрацювань, враховують чинники, що визначають як туристичну, так і інвестиційну привабливість регіону;

удосконалено:

– системну оцінку кількісного та просторового виміру регіонального туристичного продукту на основі синтетичного показника, який є інструментом просторової диференціації регіонів відносно рівня реалізації ними туристичної функції;

– підходи до системного трактування та проведення системного аналізу регіонального туристичного простору та регіональних туристичних продуктів. Застосування системного підходу дало змогу ідентифікувати коло зацікавлених суб'єктів в розвитку регіонального туристичного простору та продуктів, сформованих на основі наявних ресурсів, а також системні зв'язки між ключовими суб'єктами регіонального ринку туристичних послуг.

3. Ступінь обґрунтованості положень, висновків та пропозицій

Подана до захисту дисертаційна робота Гонак І.М. є завершеною кваліфікаційною працею, в якій відображено результати розробки комплексного науково-методичного підходу підвищення ефективності аналізу та маркетингового вимірювання розвитку регіонального туристичного продукту на основі застосування прикладного економіко-математичного інструментарію оцінки, аналізу та прогнозування маркетингової активності та туристичної привабливості регіону. Адекватна сучасним практичним запитам органів влади та місцевого самоврядування, а також суб'єктів туристичного сектору і потенційних інвесторів постановка задач та обрання відповідних методів їх вирішення дозволили отримати значимі як з точки зору науки, так і з точки зору практики результати. Отримані дисертантом результати дослідження ґрунтуються на вивченні передової світової та вітчизняної практики управління туристичними ресурсами і туристичними продуктами, а також фінансовими та інформаційними потоками регіону, котрі спрямовуються на розвиток та промоцію туристичної інфраструктури.

Основні положення, які виносяться на захист, було отримано завдяки використанню можливостей економіко-математичного моделювання, методів економічного аналізу та систем підтримки прийняття управлінських рішень. Достовірність та об'єктивність отриманих результатів підтверджується публікаціями в наукових фахових виданнях, апробацією на наукових конференціях, а також впровадженням основних результатів дослідження в роботу підприємств, устав та організацій.

При теоретичній розробці проблеми, що досліджується, узагальнюються результати наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з регіональної економіки, економіки туризму, маркетингового сегментування, економічного аналізу, економіко-математичного моделювання.

Інформаційну основу дослідження сформували законодавчі акти України, матеріали Державної служби статистики України, довідково-інформаційні видання, дослідження та наукові публікації зарубіжних та вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій та інформаційно-аналітичні матеріали дослідних установ, міністерств і відомств, підприємств, організацій.

Таким чином, наукові положення, висновки і рекомендації, які наведені в дисертаційній роботі Гонак І.М., мають достатній рівень обґрунтованості.

4. Стиль викладення дисертації та автореферату

Роботу, яка подана до розгляду, характеризує науковий стиль та логічність викладення як теоретичних положень, так і практичних аспектів результатів досліджень. В дисертації аргументовано розкрито усі положення та результати, що характеризують наукову новизну та виносяться автором на захист.

Дисертація викладена грамотно, з дотриманням вимог, що висуваються до кандидатських дисертацій, є цілісною науковою працею. Назва дисертації повністю відповідає її змісту.

5. Відповідність автореферату змісту дисертації

Автореферат достатньо повно відображає зміст дисертації та її основні висновки. У авторефераті належним чином розкрито основні результати, отримані в процесі досліджень, ступінь новизни розробок та висновки.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Оцінка публікацій

Результати дисертаційної роботи викладені в 14 друкованих наукових працях загальним обсягом 4,42 друк, арк., з них особисто автора 4,05 друк, арк., серед яких: 2 - в зарубіжних виданнях та виданнях, віднесених до міжнародних наукометричних баз, 5-у наукових фахових виданнях та 7 - публікації за матеріалами конференцій.

Кількість наукових статей та їх обсяг відповідають вимогам, що стосуються основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Дисертація є самостійно виконаною та завершеною роботою, містить нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне науково-практичне завдання, а саме – розробку теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо маркетингового виміру розвитку регіонального туристичного продукту. Дисертаційна робота логічно структурована і дозволяє чітко визначити як теоретичні і методичні напрацювання здобувача, так і практичну спрямованість результатів проведених наукових досліджень.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, що встановлені до кандидатських дисертацій.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 197 найменувань на 19 стор., 3 додатків на 3 стор. Основний зміст дисертації викладено на 172 стор. Робота містить 24 таблиці, з них 6 на 6 повних сторінках, 18 рисунків, з них 1 на 1 повній сторінці.

8. Теоретичне та практичне значення

З теоретичної точки зору цінність представляють наступні результати роботи:

– проведена системна оцінка кількісного та просторового виміру регіонального туристичного продукту;

– удосконалені підходи до системного трактування регіонального туристичного продукту;

– розроблений методичний підхід щодо визначення синтетичного показника маркетингової оцінки регіонального туристичного продукту.

Практичну цінність представляють:

– розроблений методичний підхід щодо валоризації регіонального туристичного продукту;

– обґрунтовані науково-методичні засади формування маркетингових стратегій розвитку регіонального туристичного простору.

Запропоновані у дисертації підходи за умови їх подальшого розвитку та удосконалення з урахуванням, в т.ч. зауважень і пропозицій, зроблених в даному відгуку, можна визнати такими, що є придатними для використання суб'єктами господарювання, що функціонують як в галузі індустрії туризму, так і консалтинговими і рейтинговими агенціями, котрі займаються розробкою систем формування туристичних продуктів, позиціонуванням та просуванням на ринку регіональних туристичних продуктів. Розроблені здобувачем підходи дають можливість цим суб'єктам господарювання оптимізувати свою роботу в плані визначення регіональних туристичних пріоритетів, а також формування конкурентних переваг власних туристичних продуктів.

Згідно з доданими до дисертації довідками про впровадження, матеріали дисертації Гонак І.М.:

1. Впроваджені у роботу Департаменту міжнародного співробітництва, євроінтеграції та розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківської ОДА (довідка №478/051/48/2-15 від 05.06.2015 р.) та ТОВ «Кумпель-Тур» (довідка № 17 від 23.01.2015 р.).

2. Використовуються в навчальному процесі Прикарпатського інституту імені Михайла Грушевського Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад» «Міжрегіональної Академії управління персоналом» при викладанні навчальних дисциплін маркетинг в туризмі, менеджмент туристичної

діяльності, організація підприємницької діяльності в туризмі, організація сфери туристських послуг (довідка №14/53/1 від 22.04.2015 р.).

До кола потенційно зацікавлених в результатах подібних досліджень суб'єктів слід віднести туристичні агенції, консалтингові компанії, органи державної влади та місцевого самоврядування регіонів, територіальні системи яких мають потенціал туристичного розвитку. Не менший інтерес становитиме розвиток наукових ідей здобувача, зокрема підходів до формалізації процесу формування та кількісної оцінки регіональних туристичних продуктів.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Зважаючи на отримані позитивні результати, треба відмітити наступні зауваження та дискусійні питання:

1. Дискусійною є теза здобувача про те, що однією з тенденцій розвитку туризму є «відсутність сформованих туристичних ресурсів та цілісної системи їх раціонального використання» (с. 9).

2. Потребує додаткової аргументації класифікація суб'єктивних і об'єктивних чинників розвитку туризму, наведена автором на с. 40-41.

3. Виклад матеріалу п. 2.1 «Аналіз чинників та умов формування регіонального туристичного продукту» доцільно доповнити чіткою схематичною структуризацією чинників та умов, які визначають особливості формування регіонального туристичного продукту.

4. В тексті дисертації здобувач вживає термін «туристична функція, у зв'язку з чим, слід було в чітко окреслити, який зміст здобувач вкладає в поняття «туристична функція» і як ця функція визначається?

5. В п. 3.2 слід було детальніше описати і проаналізувати запропоновані автором стратегії позиціонування туристичних продуктів і маркетингові стратегії розвитку регіонального туристичного простору, що сформовані відповідно до рейтингу туристичної та інвестиційної привабливості регіональних ринків.

10. Висновок по дисертації

Незважаючи на перелічені зауваження та дискусійні положення, представлена до захисту дисертаційна робота Гонак І.М. на тему «Маркетинговий вимір регіонального туристичного продукту» виконана на високому науковому та професійному рівні. Вона відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» № 567 від 24 липня 2013 р. щодо кандидатських дисертацій. Робота є завершеною науковою працею, виконаною особисто автором, містить науково-обґрунтовані теоретичні і практичні результати, характеризується продуманим планом викладу результатів проведених здобувачем досліджень. Основні результати дисертації опубліковані у наукових фахових виданнях.

Автореферат дисертації за своїм змістом відображає основні положення дисертаційної роботи.

Оцінюючи дисертаційну роботу Гонак І.М., треба зауважити, що вона присвячена вивченню актуальної теми, відзначається високим теоретичним і практичним рівнем. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

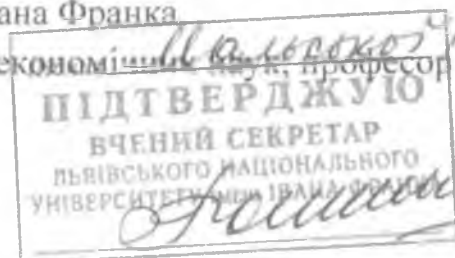
За складом вирішених задач дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.05.

В зв'язку з цим, вважаю, що автор дисертації, Гонак Іванна Михайлівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри туризму
Львівського національного університету
імені Івана Франка

доктор економічних наук, професор

14
03.02.11/28
12
15
М.П. Мальська